

Geórgios Bambiniotis: «No em fa por la tecnologia»

Grigoris Bekos

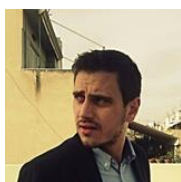
(Traducció: Rubén Montañés)

«Γεώργιος Μπαμπινιώτης: “Δεν φοβάμαι την τεχνολογία”», *To Bήμα* (febrer 2021). *Αέρηδες – Torre dels Vents* ofereix pel seu interès la traducció d’aquesta entrevista que Grigoris Bekos va fer per a *To Vima (La tribuna)* al reputat lingüista i lexicòleg Geórgios Bambiniotis, amb motiu de la recent aparició del seu llibre autor de *Η γλώσσα μας – 180 κείμενα για τη γλώσσα (La nostra llengua – 180 textos sobre la llengua, editat en 2020 pel Κέντρο Λεξικολογίας [Centre de Lexicologia]). La versió original de l’entrevista es troba a <https://www.tovima.gr/2020/10/21/books-ideas/georgios-mpampiniotis-den-fovamai-tin-technologia>.*

Fotografia: tovim.gr

L’il·lustre filòleg Geórgios Bambiniotis (Atenes, 1939), professor emèrit de la Universitat d’Atenes, parla a *To Vima* del seu nou llibre, de la llengua com a passió personal i com a valor col·lectiu i de l’agilitat del grec modern.

Fotografia: biblionet.gr

Grigoris Bekos (Agrínio, 1987) pertany des del 2010 a la Secció Cultural del periòdic *To Vima tis Kiriakís (La Tribuna del diumenge)*.

La llengua parlada és quelcom fluid i de vegades caòtic. Això, tanmateix, manca totalment de vigència en el cas de Geórgios Bambiniotis, professor emèrit de la Universitat d’Atenes. La seva llengua és complexa, equilibrada i certa. Fa poc, en sentir-lo al telèfon, pensava que n’és d’essencial no sols tenir una passió ferma que t’acompanyi, sinó haver-ne fet obra vital.

Al seu nou llibre, sota el títol *La nostra llengua*, s’apleguen per primer cop 180 texts seus (la major part se n’ha publicat a *To Vima tis Kiriakís (La Tribuna del diumenge)* que s’articulen en tretze unitats i componen, tots plegats, el panorama de la seua marxa,

d'un treball divers i incansable de més de quatre dècades. «Al meu recent llibre hi ha l'empremta de la meva vivència de la llengua grega, i de la llengua més àmpliament. Són els meus pensaments, les meves idees, les meves postures. Els nostres texts són el nostre món. I és el meu món que poso dins del llibre. Diria que no hi ha cap tema lingüístic important que no es toqui en el llibre en qüestió. I no ho tinc per costum. Hi sóc jo, dins del llibre. Sentia que era el meu deure donar-lo», **va recalcar ell mateix parlant per a *To Vima (La Tribuna)*.**

Vagareig per la llengua

Podríem, sens dubte, veure aquest llibre, tot plegat, com un vagareig per la llengua, des del món admirable de l'etimologia, o des de la gramàtica i la sintaxi, fins els camps, entre molts altres, de l'educació, de l'ensenyament, de la literatura, fins i tot de la tradició religiosa. En concret, Geórgios Bambiniotis s'adreça al lector mitjà: «Tinc sempre el quefer, quan escric quelcom que no és estrictament especialitzat, que es pugui llegir. El mateix val per als meus nou diccionaris o per a la *Gramàtica escolar contemporània per tothom*. No oblidó que la llengua és patrimoni de tots i totes nosaltres. Tenia, de bon principi, un interès especial pel públic més ampli».

I de fet, ell, més que cap altre lingüista al nostre país, ha dignificat molt diversos mitjans d'informació i de comunicació (fins i tot la televisió) per tal de reunir-se, com diu, amb els seus conciutadans. «M'interessa, més en general, sortir del meu despatx i compartir una part del l'amor que jo mateix tinc per la llengua. Crec que és una ofrena – i que cadascun la valori – a la societat grega. I aquest llibre l'he editat perquè volia deixar – diguem-ho així – un llegat. Crec que hi tinc dret després de tants anys d'ocupar-me àrduament amb la llengua. Aquesta "triadicitat", doncs (que explico en el llibre, aquesta triple relació qualitativa món – ment – llengua) em pren i la manifesto quan n'hi ha ocasió per tal de donar major èmfasi a la llengua, que defineixo sempre com un valor i no com una simple eina».

Tecnologia i neologismes

Recentment, en plena pandèmia, Geórgios Bambiniotis va proposar públicament estendre l'ús del mot *απαγορευτικό* en lloc de l'intensament estranger *lock down*, mentre que, en lloc d'*αποστασιοποίηση* [distanciament], que semànticament és problemàtic en la present conjuntura, preferí el neologisme *αποστασίωση* (*απόσταση* + *ίωση*). Vam conversar tot seguit sobre si el grec modern s'adapta bé i amb agilitat al temps de la gran transformació digital, dominada per la llengua anglesa. «No em fa por la tecnologia, en cap de les seves accepcions. D'altra banda, la tecnologia mateixa parteix – històricament, etimològicament – de l'anàlisi de la llengua. Els gramàtics que analitzaven la llengua van ser uns tecnòlegs. Potser resten bastants al costat negatiu de la nova tecnologia digital, que inobjectablement existeix. Tanmateix n'hi ha també, clarament, el costat bo. Tot depèn de la familiarització funcional i de l'ús correcte. Insisteixo, emperò,

que el llibre no ha de degradar-se. Jo estic enganxat al llibre però també participo igualment del món digital. Aquestes no són, finalment, contraposicions insuperables, poden compatibilitzar-se i coexisteixen, no es tracta d'una relació conflictiva. Pel que fa a l'anglès, diria que la lluita del lingüista (i meva) és no dependre només d'una llengua estrangera, a banda de la nostra materna. Cada llengua suposa també una visió diferent del món. Em refereixo sovint a l'“ecologia de la llengua”. Com a la natura, també a les llengües (de les persones parlants, dels individus, però també dels diferents pobles) hi ha varietat, multiformitat, que hem d'acceptar, ens hi hem d'acostar, hem de respectar i hem de veure els seus avantatges», **va subratllar. Quan li vaig assenyalar que, entre els més joves, s'observa avui una tendència a «menjar-se» les vocals, és a dir, a escriure per exemple κλ i no καλά, sobretot en l'intercanvi de missatges, això si no és que ho fan directament en l'anomenat «greeklish», ell va dir: «Curiós joc del destí... l'hel·lenisme va desenvolupar el primer alfabet del món. Com? Ideant les vocals, perquè s'hi recolzés l'escriptura de la llengua. El fet que ens les “mengem” o les negligim, és com si passéssim de nou (nosaltres mateixos, els nostres fills) a un sistema que nota només les consonants».**

Avantatges del grec modern

Més amunt Geórgios Bambiniotis parlava d'avantatges. Li vaig preguntar quins avantatges té el grec modern. «Toqueu una qüestió importantíssima i oportuna. Una llengua menys parlada, com ara el grec modern, no és jutjada quantitativament, pel nombre de persones que la parlen; al contrari, és jutjada, com tota llengua, qualitativament. Què és, doncs, el grec modern? És la fase final d'una llengua que té tres característiques. Primer, té una continuïtat ininterrompuda, indestructible, incessant, de quaranta segles. Segon, té un cultiu, la van cultivar personalitats culturals d'incalculables calibres, des d'Aristòtil i Plató fins Homer. Ells, juntament amb el cultiu del pensament, van cultivar la llengua. Així va sorgir la tercera característica de la llengua grega, la seva universalitat. Sia amb Alexandre, sia amb els romans, sia amb el Renaixement, sia amb la Il·lustració, sia amb la Unió Europea. En conseqüència, el grec modern ha heretat un immens tresor del medieval i de l'antic. I té la seva pròpia dinàmica i existència. La nostra llengua és el capital més important que tenim com a hel·lenisme. Simplement, no en tenim consciència i no el valorem. I dissortadament, nosaltres mateixos vam anar en un temps, per motius ideològics – i això fou una relliscada inadmissible – a posar en dubte aquesta connexió, aquesta relació, acceptant, per exemple, que el grec antic és una “llengua morta”, vam anar nosaltres mateixos, quan no devíem, a posar-nos en dubte a nosaltres mateixos».

